

Introducció

El **Camí del Nord o del Canigó** és el sender de gran recorregut **GR 83** que uneix la ciutat de Mataró (Catalunya, Espanya) amb la ciutat de Prada de Conflent (Llenguadoc-Rosselló, França). Té una longitud de 213 quilòmetres. La fita més important del camí és el cim de la Pica del Canigó, al Pirineu oriental, el punt més elevat del massís del Canigó, una serralada amb una gran càrrega simbòlica per als catalans i lloada per l'extraordinari poeta mossèn Cinto Verdaguer (1845-1902).

La **història** del Camí del Nord o del Canigó comença l'any 1985, quan una colla d'amics de diferents entitats excursionistes de Mataró es plantejaren crear un camí que unís el Mediterrani, el Montseny i el Canigó. Fou la idea original d'una ruta que havia d'enllaçar diversos territoris amb una història, cultura i llengua que, en bona part, són comunes. L'any 1988 es completa la primera travessa integral. El 2000 es crea l'associació "Marxaires Mataró-Canigó" i, a Prada de Conflent, l'any següent, es crea l'associació "d'Amics del Camí de Nord", ambdues entitats amb l'objectiu de donar a conèixer i consolidar el camí. Després de superar totes les dificultats administratives que implica l'homologació d'un sender internacional de gran recorregut, l'any 2004 el Camí del Nord o del Canigó es converteix oficialment en el GR 83.

Avui dia, el camí està **correctament senyalitzat** amb les conegudes marques blanques i vermelles dels GR, es pot fer en els dos sentits de la marxa i disposa d'una bona guia (vegeu la secció de recursos externs).

No hi ha dubte que aquest camí només és **apte per a persones acostumades a les llargues caminades** per muntanya, i encara més per aquells que l'emprenguin de forma autònoma amb una bona motxilla carregada a l'esquena. Els desnivells d'algunes etapes són seriosos, i la varietat en els tipus de camins i terrenys, a banda de la solitud de l'itinerari, el fan desaconsellable als senderistes poc experimentats.

Simbolismes

És habitual que els senders de llarg recorregut presentin algun simbolisme, generalment de caràcter històric, i que fa, almenys per alguns senderistes, de lligam emocional vers el propi camí. El Camí de Nord o del Canigó no només no és cap excepció, sinó que en presenta dos de ben diferents: un d'històric, el més important, i un altre de geogràfic.

El simbolisme de caràcter històric pren el seu origen en l'**exili republicà al final de la Guerra Civil**, que va tenir lloc durant els mesos de gener i febrer de l'any 1939, forçat per l'entrada de les tropes franquistes a Barcelona i Girona: més de mig milió de persones, en aquell duríssim hivern, van emprendre el camí cap a França en unes condicions humanes terribles. Pel coll de Malrem, el pas fronterer de nostre Camí de Nord o del Canigó, hi varen passar a peu més de 5.000 refugiats. Per tant, aquest camí, i més enllà de consideracions ideològiques, pretén retre homenatge a tots aquells homes, dones i nens, alguns dels quals hi van perdre la vida, així com a tots aquells francesos que varen auxiliar els refugiats.

El simbolisme de caràcter geogràfic és força curiós: **el Canigó i Mataró estan units per un meridià**, o sigui, per una de les línies imaginàries que uneixen els dos pols de la terra. Per tant, els senderistes que comencen a Mataró cercaran sempre el nord absolut, en direcció al Canigó, amb totes les connotacions vitals (no només geogràfiques) que té el fet de cercar el nord per als éssers humans...

Espais naturals

El Camí del Nord o del Canigó travessa una gran **varietat d'espais naturals** que li aporten un atractiu paisatgístic i cultural de primer ordre. Són:

El Parc Natural del Montnegre i el Corredor. Es troba situat a la serralada litoral i, per tant, pateix el setge de la implacable pressió urbanística pels quatre costats. Té 15.000 hectàrees i és de clima mediterrani, amb boscos de pins a la vessant litoral, i d'alzines i roures a l'interior. Les altituds són moderades, i cap cim supera els 800 metres.

El Parc Natural del Montseny. El camí llisca la seva vessant més oriental. El Montseny forma part de la serralada prelitoral, té una extensió de més de 30.000 hectàrees i és un dels espais naturals més valuosos de Catalunya, declarat Reserva de la Biosfera per la UNESCO. La seva altitud màxima és de 1.706 metres (Turó de l'Home), i presenta una vegetació de clima mediterrani a les zones baixes i de clima continental a les zones altes.

Les Guilleries. Aquest massís és l'extensió natural del Montseny pel nord-est, i es troba en el vèrtex de les serralades prelitoral i transversal, formant part d'ambdues. Les altituds oscil·len bàsicament entre els 700 i els 1.200 metres, sense cims que hi destaquin, i, pel que fa a la vegetació, també hi trobem les pròpies dels climes mediterrani i continental.

El pantà de Susqueda. Inaugurat l'any 1968, és un dels tres embassaments d'aprofitament hidrogràfic del riu Ter. Fou construït amb un triple objectiu: la generació d'energia elèctrica, la regulació del cabal del Ter i l'emmagatzematge d'aigua per a regadiu. El preu fou negar sota les aigües el poble de Susqueda. Avui dia, el pantà està integrat en el paisatge reconegut de les Guilleries, com si d'un llac natural es tractés.

El Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. A l'interior de les 15.000 hectàrees hi ha uns 40 cràters volcànics i més de 20 colades de laves basàltiques de variades morfologies, que ofereixen un paisatge volcànic únic a la península Ibèrica. El seu microclima i la riquesa del sòl proporcionen una vegetació molt variada, des de fagedes a una altitud inusualment baixa (com la coneguda fageda d'en Jordà), a boscos d'alzines i roures.

El Pirineu de la Garrotxa. És un Pirineu íntim, silenciós, solitari i accessible. Un Pirineu d'altituds moderades (amb prou feines algun cim supera els 1.500 metres), de grans masses boscoses, però alhora humanitzat, on s'hi conjuguen les activitats econòmiques de tota la vida, com la ramaderia i l'agricultura, amb les més modernes, com el turisme de les cases rurals.

El massís del Canigó. És la primera (o la darrera) gran serralada pirinenca, la més oriental de totes i que s'alça a tan sols 50 km del mar Mediterrani. El Canigó és un vast massís aïllat que en dies clars es veu, tant pel nord com pel sud, des de centenars de quilòmetres de distància. La Pica del Canigó, a 2.784 metres d'altitud, és el seu punt culminant i l'objectiu de nombrosos excursionistes a l'estiu. La part central del massís ofereix espectaculars paisatges d'alta muntanya, i des de mitjans de la tardor fins a ben entrada la primavera només és accessible als muntanyencs experimentats.

Com arribar i com tornar en transport públic

La ciutat de **Mataró** està enllaçada amb Barcelona per diverses línies de tren, tant de rodalies com de regionals (vegeu www.renfe.es).

Per tornar de **Prades** cal prendre un tren regional (TER) fins a Perpignan (menys d'una hora de duració, vegeu www.voyages-sncf.com), i de Perpignan hi ha dos trens diaris a Barcelona (3 hores de duració, vegeu www.renfe.es).

Recorregut

Les dades (quilòmetres i desnivells) estan extretes, amb permís, de la guia "Camí del Nord o del Canigó" de l'editorial Prames, com també la distribució de les etapes proposades. Són:

1. De Mataró a Riells-Viabrea (Can Salvà). Té 34,0 km, un desnivell aproximat de 750 metres de pujada i de 675 metres de baixada. Mataró és la capital de la comarca del Maresme i, amb més de cent mil habitants, és la població més gran de tot el recorregut. Prenem com a inici la platja del Callao d'aquesta ciutat, on hi ha un monòlit quadrat d'acer, de 2,10 metres d'alt i 2,10 metres d'ample, dedicat a aquest camí. Al llarg de l'etapa, que transcorre en bona part pel Parc Natural del Montnegre-Corredor, passem pels santuaris de Sant Miquel de Mata i Sant Martí del Montnegre, i, just abans d'arribar a l'estació de Riells-Viabrea, creuem el riu La Tordera.

2. De Riells-Viabrea (Can Salvà) a Joanet. Té 21,2 km, un desnivell aproximat de 850 metres de pujada i de 250 metres de baixada. Passem per l'ermita de Sant Llop de Viabrea, el llogaret de Riells, que està dins el Parc Natural del Montseny, i el poble d'Arbúcies. Des d'aquí, i en poc més d'una hora, arribem al petit nucli de Joanet, al mateix terme municipal d'Arbúcies.

3. De Joanet a Osor. Té 18,0 km, un desnivell aproximat de 425 metres de pujada i de 650 metres de baixada. En aquesta etapa, que creua el massís de les Guilleries, passem pel poble de Sant Hilari Sacalm.

4. D'Osor a Sant Salvador de Puig-alder. Té 28,0 km, un desnivell aproximat de 1.150 metres de pujada i de 775 metres de baixada. En aquesta etapa, voregem primer per la vessant est el pantà de Susqueda, després seguim pel santuari de Sant Martí Sacalm, el poble de les Planes d'Hostoles, l'ermita de Sant Pelegrí, la vila de Cogolls i, finalment, acabem a l'ermita-refugi de Sant Salvador de Puig-alder.

5. De Sant Salvador de Puig-alder a Olot. Té 14,0 km, un desnivell aproximat de 350 metres de pujada i de 525 metres de baixada. Fins a la ciutat d'Olot, l'etapa transcorre en la seva totalitat a l'interior del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, un espai natural amb més de 40 volcans i d'una gran bellesa paisatgística. Passem per l'ermita de Sant Miquel Sacot i, més endavant, per la coneguda fageda d'en Jordà. La ciutat d'Olot, de 31 mil habitants, és la capital de la comarca de la Garrotxa.

6. D'Olot a Beget. Té 25,6 km, un desnivell aproximat de 775 metres de pujada i de 625 metres de baixada. A la sortida d'Olot creuem en perpendicular la vall de Bianya per començar a enfilear les primeres collades del Pirineu. Passem per l'hostal Vall del Bac i per algunes cases de pagès abans d'arribar al petit, i preciós, poble de Beget.

7. De Beget a Prats de Mollo (Prats de Molló). Té 19,5 km, un desnivell aproximat de 1.000 metres de pujada i de 850 metres de baixada. Comencem, a la sortida de Beget, amb una forta pujada fins el coll de Malrem (1.130 m.), pel qual entrem a França. Després fem una llarga baixada fins la petita vila de Lamanère (la Menera). Des de Lamanère encarem una altra forta pujada fins el coll de la Guilla (1.194 m.) per, tot seguit, baixar al poble de Prats de Mollo.

8. De Prats de Mollo al refugi de Mirialles. Té 19,1 km, un desnivell aproximat de 1.450 metres de pujada i de 600 metres de baixada. Els primers 15 quilòmetres de l'etapa van de pujada, passant pel coll del Miracle (1.272 m.), el refugi lliure dels Estables, el coll de la Regina (1.762 m.) i el refugi de Pla Guillem (2.276 m.). Des d'aquest últim, i en poc més d'una hora de baixada, arribem al bon refugi de Mirialles, a 1.718 metres d'altitud.

9. Del refugi de Mirialles al refugi-xalet de Cortalets. Té 14,0 km, un desnivell aproximat de 1.075 metres de pujada i de 650 metres de baixada. Estem a l'etapa culminant del Camí del Nord o del Canigó, l'etapa que, precisament, ascendeix al mateix cim de la Pica del Canigó, a 2.784 metres d'altitud. Si la boira no ho impedeix, podrem gaudir tot el dia de les vistes excepcionals que ens ofereix aquesta alta muntanya pirinenca. Per arribar al cim, per l'anomenada Xemeneia, cal grimpar un curt tram. El descens comença per un camí pedregós i fàcil (si no hi ha gel), que careneja una serralada fins a prop del gran refugi de Cortalets, a 2.150 metres d'altitud.

10. Del refugi-xalet de Cortalets a Prades (Prada de Conflent). Té 19,6 km i tot el camí va de baixada, des dels 2.150 metres d'altitud del refugi fins als 356 metres d'altitud de Prades. Abans d'arribar a Prades passem pel poble de Tourinya i també per l'important monestir benedictí de Sant Miquel de Cuixà.